

Czwartek, 25 listopada 2021 r.

P9_TA(2021)0483

Sytuacja w zakresie praw człowieka w Kamerunie

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 25 listopada 2021 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w Kamerunie (2021/2983(RSP))

(2022/C 224/12)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Kamerunu, w szczególności rezolucję z 18 kwietnia 2019 r. ⁽¹⁾,
 - uwzględniając sprawozdanie Biura ONZ ds. Koordynacji Pomocy Humanitarnej z 5 listopada 2021 r. w sprawie sytuacji w Kamerunie oraz raport dotyczący Kamerunu zawarty w sprawozdaniu rocznym UE na temat praw człowieka i demokracji na świecie za 2020 r., opublikowanym 21 czerwca 2021 r.,
 - uwzględniając umowę o partnerstwie między AKP a UE (umowę z Kotonu),
 - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r.,
 - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r.,
 - uwzględniając Konwencję o prawach dziecka ratyfikowaną przez Kamerun w 1993 r.,
 - uwzględniając Afrykańską kartę praw człowieka i ludów z 1981 r.,
 - uwzględniając konstytucję Republiki Kamerunu,
 - uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że początkowo pokojowe protesty przeciwko marginalizacji przez rząd federalny anglofońskich regionów Kamerunu, zainicjowane w 2016 r. przez Konsorcjum Anglojęzycznego Społeczeństwa Obywatelskiego, zostały bardzo brutalnie stłumione przez władze państwowe, co podsycało wsparcie dla separatyzmu, doprowadziło do pojawienia się kilku separatystycznych bojówek domagających się utworzenia nowego państwa – Ambazonii – i wywołało krwawy konflikt zbrojny;
- B. mając na uwadze, że dialog jest warunkiem wstępnym pokoju, a rząd prezydenta Paula Biyi konsekwentnie sprzeciwiał się bezpośrednim rozmowom z jakimikolwiek przywódcami separatystów z regionów anglofońskich;
- C. mając na uwadze, że Kamerun stoi w obliczu szeregu jednoczesnych wyzwań z zakresu polityki i bezpieczeństwa, w tym zagrożeń ze strony Boko Haram w Regionie Dalekiej Północy oraz wewnętrznej zbrojnej rebelii separatystycznej, która trwa od prawie pięciu lat w anglofońskich regionach: Regionie Północno-Zachodnim i Regionie Południowo-Zachodnim;
- D. mając na uwadze, że w 2016 r. odbyły się pokojowe strajki i demonstracje anglofońskich nauczycieli i prawników w Regionie Północno-Zachodnim i Regionie Południowo-Zachodnim w proteście przeciw narzuceniu francuskiego systemu prawnego i języka francuskiego w tamtejszych sądach i klasach, co wywołało kryzys; mając na uwadze, że konflikt zbrojny, który trwa od 2017 r., pochłonął tysiące ofiar i doprowadził do ogromnego kryzysu humanitarnego w anglofońskich regionach Kamerunu;
- E. mając na uwadze, że do tej pory życie straciło ponad 3 000 cywilów oraz setki członków sił bezpieczeństwa; mając na uwadze, że trwający konflikt w Kamerunie doprowadził do przesiedlenia wewnętrznego ponad miliona osób; mając na uwadze, że ponad 2,2 miliona osób potrzebuje pomocy humanitarnej, a ponad 66 000 szuka schronienia w sąsiedniej Nigerii; mając na uwadze, że na obszarze Kamerun przebywa ponad 447 000 uchodźców i osób ubiegających się o azyl; mając na uwadze, że kryzys ten odbija się negatywnie na Regionie Zachodnim i Regionie Nadmorskim;

⁽¹⁾ Dz.U. C 158 z 30.4.2021, s. 7.

Czwartek, 25 listopada 2021 r.

- F. mając na uwadze, że Kamerun nie przestrzega zasad praworządności, o czym świadczą materiały zgromadzone przez niezależnych obserwatorów, w tym Human Rights Watch i Amnesty International, pokazujące poważne uchybienia merytoryczne i proceduralne w procesach wojskowych, w których poważnie naruszane są takie zasady jak domniemanie niewinności, prawo do odpowiedniej obrony, niezależność postępowania i niezawisłość sądownictwa w ogóle;
- G. mając na uwadze, że starcia między separatystycznymi anglofońskimi ugrupowaniami zbrojnymi a rządowymi siłami bezpieczeństwa przybierają na częstotliwości i sile; mając na uwadze, że w regionach dotkniętych kryzysem zakłócone są również dostawy pomocy humanitarnej z powodu obecności niepaństwowych ugrupowań zbrojnych i wprowadzenia lockdownu, wskutek czego mieszkańcy tych regionów cierpią na poważne braki żywnościowe, a dziesiątki tysięcy osób są pozbawione dostępu do niezbędnej opieki zdrowotnej; mając na uwadze, że przewidziano bardzo niewiele odstępstw od zasad lockdownu z przyczyn humanitarnych, co poważnie zakłóciło dostarczanie pomocy; mając na uwadze, że agencje ONZ zostały zmuszone do zawieszenia działalności humanitarnej pomimo dodatkowych zagrożeń spowodowanych pandemią COVID-19;
- H. mając na uwadze, że ludność cywilna jest najbardziej dotknięta przemocą i konfliktem między rządem a siłami separatystycznymi i stanowi zdecydowaną większość ofiar; mając na uwadze, że zarówno siły rządowe, jak i siły separatystyczne wciąż dokonują ataków odwetowych, celowo wymierzonych w cywilów i bezbronną część ludności;
- I. mając na uwadze, że Felix Agbor Nkongho, prawnik zajmujący się prawami człowieka, wybitny obrońca praw mniejszości anglojęzycznej i orędownik pokojowego rozwiązania kryzysu, wielokrotnie otrzymywał groźby śmierci ze strony uzbrojonych grup separatystycznych; mając na uwadze, że nie jest on jedyną osobą będącą celem ataków i prześladowań;
- J. mając na uwadze, że od wyborów w 2018 r. napięcia polityczne nakręcają spiralę mowy nienawiści wobec osób o innym pochodzeniu etnicznym lub poglądach politycznych, potęgowaną za pośrednictwem mediów społecznościowych;
- K. mając na uwadze, że siły rządowe dopuszczały się pozasądowych egzekucji cywilów, w tym kobiet i dzieci, a także tortur i brutalnego traktowania, przemocy seksualnej, w tym gwałtów, i przemocy ze względu na płeć, niszczyły mienie, w tym wioski, domy, placówki opieki zdrowotnej i szpitale, dopuszczały się grabieży, a także dokonywały arbitralnych aresztowań i zatrzymań obywateli w wyniku działań wojennych lub podejrzeń o współpracę z separatystami;
- L. mając na uwadze, że w pierwszych pięciu miesiącach 2021 r. uzbrojeni separatyści przeprowadzili co najmniej 27 ataków z użyciem improwizowanych urządzeń wybuchowych w 13 miastach, więcej niż we wszystkich poprzednich latach kryzysu łącznie; mając na uwadze, że dopuszczali się gwałtów, zabójstw, tortur, brutalnych napaści, gróźb i porwań wobec setek ludzi, których podejrzewali o współpracę z wojskiem, w tym kobiet, pracowników organizacji humanitarnych, nauczycieli i dzieci;
- M. mając na uwadze, że konflikt wywarł nieproporcjonalny wpływ na dzieci, ponieważ 700 000 uczniów zostało pozbawionych prawa do nauki z powodu przymusowego bojkotu szkoły w regionach anglofońskich; mając na uwadze, że według stanu na sierpień 2021 r. dzieci w Kamerunie stanowią 28 % wszystkich osób, które przeżyły przemoc uwarunkowaną płcią, oraz że istnieje podwyższone ryzyko werbowania dzieci, pracy dzieci i znęcania się nad dziećmi, przy czym według doniesień ponad 50 % dzieci w tym kraju było maltretowanych; mając na uwadze, że według Funduszu Ludnościowego ONZ 38 % kobiet w Kamerunie w wieku 20–24 lat wyszło za mąż przed ukończeniem 18. roku życia, a 13 % przed ukończeniem 15. roku życia;
- N. mając na uwadze, że w odpowiedzi na naciski międzynarodowe prezydent Biya powołał komisję śledczą w sprawie zabójstw w Ngarbuh, po czym rząd przyznał, że jego siły bezpieczeństwa ponoszą pewną odpowiedzialność, i ogłosił aresztowanie sprawców; mając jednak na uwadze, że nie ma dalszych informacji na ten temat;
- O. mając na uwadze, że wprowadzono bardzo ścisły lockdown, w tym zamknięto prawie wszystkie szkoły i ośrodki edukacyjne; mając na uwadze, że stosowano przemoc wobec osób, które odmawiały przestrzegania obostrzeń, w tym dzieci i nauczycieli; mając na uwadze, że atakowano szkoły, uniwersytety i szpitale, co zaostrzyło i przedłużyło naruszenia prawa dostępu do edukacji i doprowadziło do braku podstawowych usług zdrowotnych;
- P. mając na uwadze, że od wyborów prezydenckich z 2018 r. napięcia w kraju wzrosły; mając na uwadze, że we wrześniu 2019 r. prezydent Biya zorganizował dialog narodowy w celu rozwiązania konfliktu między siłami zbrojnymi a separatystycznymi rebeliantami w regionach anglofońskich; mając na uwadze, że po dwóch latach wdrożenie środków przyniosło nikłe rezultaty; mając na uwadze, że różne próby rozwiązania kryzysu w Kamerunie w latach 2020 i 2021 zakończyły się niepowodzeniem;

Czwartek, 25 listopada 2021 r.

- Q. mając na uwadze, że nie podpisano jeszcze dekretów prezydenckich przewidujących przekazanie kompetencji oraz stopniowe przekazywanie zasobów ludzkich i finansowych władzom zdecentralizowanym w celu rzeczywistego wdrożenia procesu decentralizacji;
- R. mając na uwadze, że rząd nadal ogranicza wolność wypowiedzi i wolność zrzeszania się oraz staje się coraz bardziej nietolerancyjny wobec sprzeciwu politycznego; mając na uwadze, że setki członków i zwolenników partii opozycyjnej aresztowano po demonstracjach wzywających do pokojowego rozwiązania kryzysu w regionach anglofońskich; mając na uwadze, że na przeciwników politycznych, demonstrantów, dziennikarzy i społeczeństwo obywatelskie nieustannie nakładane są restrykcje;
- S. mając na uwadze, że zgodnie z kameruńskim kodeksem karnym stosunki seksualne między osobami tej samej płci podlegają karze do pięciu lat pozbawienia wolności; mając na uwadze, że w ostatnich latach i miesiącach odnotowano liczne przypadki aresztowań i prześladowań osób LGBTQI;
- T. mając na uwadze, że Kamerun stoi w obliczu dodatkowych zagrożeń ze strony Boko Haram i Państwa Islamskiego Prowincji Afryki Zachodniej (ISWAP) w Regionie Dalekiej Północy; mając na uwadze, że ataki islamistycznego ugrupowania zbrojnego Boko Haram obejmowały codzienne zabójstwa, porwania, rabunki i niszczenie mienia, co stanowi poważne naruszenie praw człowieka oraz łamanie prawa międzynarodowego i międzynarodowego prawa humanitarne; mając na uwadze, że w atakach tych brały również udział dzieci jako zamachowcy-samobójcy i żołnierze; mając na uwadze, że od grudnia 2020 r. z rąk Boko Haram śmierć poniosło co najmniej 80 cywilów, a według stanu na sierpień 2021 r. ponad 340 000 osób zostało wewnętrznie przesiedlonych; mając na uwadze, że domniemana śmierć przywódcy Boko Haram Abubakara Shekau w konfrontacji z odłamek ISWAP w Nigerii pomogła skonsolidować władzę ISWAP i zdestabilizować sytuację w Regionie Dalekiej Północy; mając na uwadze, że siły rządowe nie są w stanie skutecznie chronić miejscowej ludności;
1. wyraża głębokie zaniepokojenie sytuacją w zakresie praw człowieka w Kamerunie; podkreśla prawo obywateli do wolności słowa, wolności zgromadzeń i wolności zrzeszania się; wzywa do poszanowania praw człowieka i apeluje do rządu Kamerunu o podjęcie wszelkich niezbędnych kroków w celu wywiązania się z jego zobowiązań do ochrony tych praw;
 2. wzywa rząd Kamerunu oraz politycznych i wojskowych przywódców grup separatystycznych do zawieszenia broni ze względów humanitarnych i zachęca strony konfliktu do uzgodnienia środków budowy zaufania, takich jak uwolnienie niestosujących przemocy więźniów politycznych i zniesienie bojkotów szkolnych; wzywa rząd prezydenta Biyi i anglofońskich separatystów do natychmiastowego wznowienia rozmów pokojowych; wzywa społeczność międzynarodową, zwłaszcza Unię Afrykańską, państwa Afryki Środkowej i UE, by pomogły w ułatwianiu dialogu, proponując przyjęcie roli mediatora; podkreśla znaczenie współpracy regionalnej i wzywa rząd do ścisłej współpracy z Unią Afrykańską i Wspólnotą Gospodarczą Państw Afryki Środkowej; ubolewa, że obie strony konfliktu są niezdolne i niechętne do zaangażowania się w konstruktywne rozmowy pokojowe w celu rozwiązania konfliktu; jest przekonany, że jedynym sposobem na osiągnięcie trwałego pokoju jest dialog polityczny prowadzony w duchu kompromisu, rzeczywistego udziału w życiu politycznym i włączenia społecznego, obejmujący wszystkie zainteresowane strony; wzywa rząd Kamerunu i przywódców grup separatystycznych, by skorzystali z ofert mediacji przedstawionych przez strony trzecie w celu przeprowadzenia natychmiastowych i bezpośrednich negocjacji;
 3. potępia naruszenia praw człowieka oraz łamanie prawa międzynarodowego i międzynarodowego prawa humanitarne przez strony konfliktu zbrojnego, a także podkreśla znaczenie walki z bezkarnością; wzywa władze Kamerunu do zapewnienia niezależnych, skutecznych, przejrzystych i bezstronnych dochodzeń, a także do ścigania – zgodnie z międzynarodowym prawem i standardami – poważnych naruszeń i nadużyć, popełnionych zarówno przez podmioty państwowe, jak i niepaństwowe; wzywa do pociągnięcia do odpowiedzialności osób odpowiedzialnych za naruszenia praw człowieka i postawienia ich przed sądem w sprawiedliwym procesie, aby położyć kres bezkarności i zapewnić niezawisłość sądów, które są podstawowymi elementami praworządności i fundamentem funkcjonującego państwa demokratycznego;
 4. wzywa rząd Kamerunu, by ratyfikował rzymski statut Międzynarodowego Trybunału Karnego; apeluje do UE, by użyła wszelkich nacisków politycznych, jakie dają jej programy pomocy na rzecz rozwoju i inne programy dwustronne, do zapewnienia lepszej ochrony praw człowieka w Kamerunie;
 5. sprzeciwia się wykorzystywaniu sądów wojskowych do procesów cywilów; przypomina o międzynarodowych zobowiązaniach Kamerunu do zapewnienia rzetelnego procesu sądowego; przypomina władzom Kamerunu o obowiązku przestrzegania prawa wszystkich obywateli do rzetelnego procesu sądowego przed niezawisłymi sądami; przypomina, że sądy wojskowe nie powinny mieć jurysdykcji nad ludnością cywilną;

Czwartek, 25 listopada 2021 r.

6. wzywa władze Kamerunu, aby zaprzestały sądenia ludzi przed trybunałami wojskowymi w procesach mających z góry określone wyniki i prowadzących do nałożenia kary śmierci, która zgodnie z międzynarodowym prawem dotyczącym praw człowieka jest bezprawna; przypomina, że w Kamerunie od 1997 r. nie wykonano kary śmierci, co stanowi kamień milowy na drodze do jej całkowitego zniesienia; przypomina, że UE sprzeciwia się karze śmierci we wszystkich przypadkach i bez wyjątków; wzywa rząd Kamerunu, aby zadbał o zniesienie tej kary; wzywa rząd Kamerunu, aby ratyfikował Drugi protokół fakultatywny do Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych w sprawie zniesienia kary śmierci; wzywa sądy, aby zaprzestały wydawania takich wyroków oraz aby potwierdziły, że nie będą domagać się kary śmierci;
7. ubolewa nad stosowaniem przemocy, w szczególności wobec dzieci, i jest szczególnie zaniepokojony wpływem kryzysu na dzieci; wzywa obie strony konfliktu do zaprzestania celowych ataków na ludność cywilną; wzywa separatystów do natychmiastowego zaprzestania ataków na szkoły i do natychmiastowego przerwania wszelkich przymusowych bojkotów edukacji, co pozwoli na bezpieczny powrót do szkoły wszystkich uczniów i nauczycieli;
8. wzywa władze Kamerunu do ochrony wszystkich kobiet w kraju, zwłaszcza na obszarach objętych konfliktem, oraz do promowania równości płci i wzmocnienia pozycji kobiet poprzez zwiększenie udziału kobiet i organizacji działających na rzecz praw kobiet w życiu publicznym i politycznym; wzywa do opracowania konkretnych działań UE w celu wzmocnienia praw różnych grup kobiet, ze szczególnym uwzględnieniem ludzi młodych, migrantów, kobiet żyjących z HIV, osób LGBTQI i osób z niepełnosprawnościami;
9. uważa, że proces decentralizacji, postrzegany jako system zarządzania gospodarczego, społecznego i politycznego, jest kluczowym instrumentem reagowania na liczne wyzwania związane z rozwojem, w szczególności poprzez większą odpowiedzialność lokalnych polityków i lokalnej administracji wobec zaangażowanych obywateli; z zadowoleniem przyjmuje wsparcie UE dla tego procesu,
10. potępia nadmierne stosowanie i nadużywanie siły wobec przeciwników politycznych i pokojowych demonstrantów; ubolewa nad stosowaniem środków izolacji, takich jak godzina policyjna lub zakaz spotkań publicznych, pod pretekstem pandemii COVID-19 w celu ograniczenia wolności słowa, prasy i prawa do pokojowych zgromadzeń; wyraża zaniepokojenie statusem wolności słowa i prasy w Kamerunie; ubolewa nad arbitralnymi aresztowaniami i nękaniami dziennikarzy i polityków opozycji oraz uciszaniem przeciwników politycznych; wzywa władze Kamerunu do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia przeciwników politycznych, demonstrantów i wszystkich innych obywateli arbitralnie aresztowanych i przetrzymywanych wyłącznie w celach politycznych; potępia naruszanie podstawowych wolności;
11. wzywa platformy mediów społecznościowych do współpracy z rządem, opozycją i społeczeństwem obywatelskim w celu zapewnienia weryfikacji ich stron i ograniczenia podburzających treści, nawoływania do nienawiści i informacji wprowadzających w błąd, które dodatkowo pogarszają stosunki między społecznościami;
12. ubolewa nad odmową pomocy żywnościowej dla ponad 40 000 osób ze względu na brak bezpieczeństwa i blokadę drogową w Regionie Północno-Zachodnim i Regionie Południowo-Zachodnim, a także nad niedawnymi atakami na placówki i pracowników służby zdrowia oraz nad zakazem działalności humanitarnej podczas lockdownu; potępia blokowanie pomocy humanitarnej i ataki na pracowników organizacji humanitarnych, w tym ich uprowadzenia, nękanie i zabójstwa w Regionie Północno-Zachodnim i Regionie Południowo-Zachodnim, a także potępia nasilające się zastraszanie niezależnych obserwatorów i obrońców praw człowieka, zwłaszcza obrońców praw kobiet, których praca jest ważniejsza niż kiedykolwiek w kontekście poważnych naruszeń praw człowieka przez wszystkie strony konfliktu; nalega, aby wszystkie strony konfliktu niezwłocznie zapewniły nieograniczony dostęp organizacjom humanitarnym; wzywa rząd Kamerunu do zadbania o to, by pomoc humanitarna dotarła w regiony ogarnięte kryzysem;
13. wzywa ONZ i UE do dalszego monitorowania sytuacji humanitarnej i oceny potrzeb; apeluje o pilne wsparcie humanitarne ze strony społeczności międzynarodowej, w tym UE i jej państw członkowskich, aby skutecznie zareagować na pilne potrzeby ludności i odpowiednio je zaspokoić; uważa, że Rada Praw Człowieka ONZ powinna wysłać do Kamerunu misję informacyjną, aby określić stopień naruszeń międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka i międzynarodowego prawa humanitarnego oraz zidentyfikować sprawców tych naruszeń;
14. potępia działania terrorystyczne Boko Haram w Kamerunie; docenia wysiłki władz Kamerunu w walce z tym ugrupowaniem; wzywa społeczność międzynarodową do wspierania wszelkich wysiłków na rzecz zwalczania tego islamistycznego ugrupowania zbrojnego; podkreśla, że terroryzm można skutecznie zwalczać tylko wtedy, gdy rozwiąże się jego przyczyny i konkretne problemy związane z nierównościami;
15. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Komisji, Radzie, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, rządowi i parlamentowi Kamerunu oraz współprzewodniczącym Wspólnego Zgromadzenia Parlamentarnego AKP-UE.